

Олена Усенко
(Кременчук, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОЕКТУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФОРМОУТВОРЕННЯ ТА КОМПОЗИЦІЇ

Практична діяльність дизайнера за цілою низкою ознак може бути зведена до художнього проектування предметів, середовища та інших об'єктів. Основним процесом у проектуванні виробу утворення певних форм або образів, відповідно до задуму дизайнера або замовника.

Навчання художнього проектування забезпечується багатьма навчальними дисциплінами дизайнерського спрямування. Особливе місце серед них належить дисциплінам які розглядають процеси композиції та формоутворення. Дослідженню процесів формоутворення присвячені наукові роботи Л. Гнатюк, Ю. Дяченко, Т. Бистрової, Т. Бастиркіної, І. Орлової, І. Рижової, І. Прокоп'євої та інших.

За визначенням І. Рижової, формоутворення – це категорія художньої діяльності дизайнерської чи технічної творчості, що виражає процес становлення певної форми дизайнерського об'єкта відповідно до загальних ціннісних установок культури і з тими чи іншими вибраними концептуальними принципами, які мають безпосереднє відношення до естетичної виразності майбутнього твору, та функції конструкції. В процесі виготовлення виробу визначають його функціонально-конструктивно-просторово-пластично технологічну структуру, яку слід брати в контексті композиційного формоутворення [5, с.115].

Щодо композиційного формоутворення, авторка дає наступне визначення: категорії просторової організації елементів виробу, засоби яких співвідносяться із завданням привнесення людської міри в об'єкти техніки, досягнення гармонії структурних зв'язків між людиною і виробом, включення їх у процес життєдіяльності [5, с.115-116].

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

Композицією у дизайні називають будову твору, компоновання його частин, що відповідає призначенню й технічній ідеї цього твору і його художньому задуму. Засоби й прийоми композиції в дизайні складаються як наслідок системи традиційних і сучасних методик проектування.

Організація форми відбувається за законами, що визначають принципи формоутворення, і засобами композиції. Таким чином, закони і засоби композиції, впливаючи на художнє проектування, утворюють з ним принципові взаємозв'язки і володіють універсальністю, так як в рівній мірі впливають на всі види художнього проектування.

Формоутворення як елемент художнього проектування забезпечує організацію елементів виробу у просторі, відповідно до його структури, технології виробництва, та естетичної концепції дизайнера. Воно є вирішальною стадією творчості дизайнера. В процесі формоутворення визначаються функціональні характеристики об'єкта проектування та його образне рішення.

Художнє проектування як процес передбачає перебудову об'єктів, можливість обрати ідеї та елементи майбутнього рішення з різних галузей. Разом з тим дизайн наділяє їх іншим змістом, розглядає в культурно оформленому вигляді.

Предметом вивчення композиції як навчальної дисципліни є принципи, засоби та прийоми створення існуючих та розроблених творів дизайну. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи композиції» є: розвиток творчої уяви і образного мислення; освоєння основних композиційних прийомів; виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку; формування вміння аналізувати твори мистецтва, вести цілеспрямовані спостереження оточуючої дійсності, творчо відбирати їх в правдивій образній формі; засвоєння правил побудови композицій; володіння професійною майстерністю і вміння застосовувати їх в художній діяльності [6,

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

с.109].

Виконуючи завдання, студент здійснює пошук ідей за допомогою створення ескізів. Повинно бути представлено до розгляду три – п'ять ідей. Після затвердження ескізів викладачем, студент оформлює виконане завдання.

Формування художньо-проектних здібностей у майбутніх фахівців з дизайну, є завданням дисципліни «Формоутворення». Мета даної дисципліни полягає у вивченні основних закономірностей формотворення виробів, включаючи композиційну роботу над ними; розвиток об'ємно-просторових уявлень, навичок сприймання та вміння аналізувати форму; набуття навичок і отримання знань з перетворення та трансформації простих та складних форм [6, с.112].

При виконанні завдань з формоутворення студент досліджує гармонізацію поєднання кольорів, співставлення форми у просторі; закономірності членування форми, її ритмічному повтору та розбиття на модулі, а також прийомів, технік трансформації, стилізації образу. Вчиться захищати та відстоювати свій дизайнерський задум [6, с.115].

Дослідниками виокремлено чимало методів творчої дизайнерської діяльності. Серед них метод спроб і помилок, мозкового штурму, синектики, отримання фантастичних ідей, створення образу ідеального об'єкта, фокальних об'єктів, асоціацій, комбінування та інші.

Розглянемо методи художнього проектування, які використовуються в процесі виконання студентами завдань з формоутворення та композиції.

При використанні метода аналогії студенти стикаються з інтерпретацією певного прототипу та трансформування його у задане проектне рішення. Цей метод художнього проектування часто вживають на стадії образного рішення об'єкту.

Метод використання чужих ідей, або неологія допомагає оцінити вже існуючі чужі ідеї та зрозуміти, що в них можна чи потрібно змінити, як саме?

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та культурологічної освіти»*

При виконанні завдання можливо запозичити спосіб перетворення або окремий прийом, оскільки запозичення ідеї без змін є плагіатом [2].

Метод евристичного комбінування або перестановки, обумовлює заміну окремих елементів вважається найбільш простим методом у практиці дизайнера. Широко застосовується, дає достатньо несподівані результати.

Метод використання передових технологій – не настільки часто вживаний. Але буде цікавим для матеріалів чи об'єктів, здатних змінюватися візуально, через зміни кольору або освітлення.

Інверсія або метод «від зворотного» розвиває гнучкість мислення студентів. Завдяки цьому методу можна одержати незвичні, нові ідеї та рішення [2].

Також у процесі навчання студентів корисно колективно розглядати проблему або завдання. Метод з'ясування думки інших - завжди допомагає визначити оптимальний варіант на основі висловлених зауважень.

Метод теоретично обґрунтованого формування ідеї або метод асоціації звертає увагу дослідника до ідей навколишньої дійсності.

Підводячи підсумки, можна сказати, що існує безліч найрізноманітніших методів, здатних розбудити в майбутньому дизайнері ініціативу, продемонструвати індивідуальні творчі здібності, стимулювати розвиток логіки професійного мислення.

Використання цих методів у освітньому процесі допомагає досягти нових рішень композиційних або формотворчих завдань. Для досягнення кращого результату вирішення завдань доцільно використовувати не один, а декілька методів художнього проектування, тому що, кожен з них органічно доповнює інші.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатюк Л. Р. *Теорія естетичного формоутворення промислових виробів. Теорія та практика дизайну.* 2012. Вип. 2. С. 92–97.

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

2. Гур'янова О. *Активізація творчого мислення студентів за допомогою нових педагогічних технологій. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. 2013. Вип. 120. С. 117-127.*
3. Дяченко Ю. Г. *Природничі принципи формоутворення в пропедевтиці промислового дизайну. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. 2011. № 6. С. 25–27.*
4. Прокоп'єва І. А. *Проблема вибору методів формообрання в дизайні. «Архитектон: известия вузов». 2012. № 2. С. 150–156.*
5. Рижова І.С. *Наукові основи дизайну. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. зб. наук. праць. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. Вип.62. С.109-122.*
6. Шевченко А. І. *Методика навчання художнього проектування майбутніх фахівців з дизайну : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 351 с.*

*Ілона Самчук
(Полтава, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОГО ВИГОТОВЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ

Мода, як стимул для виробництва текстилю та одягу, продовжує розвиватися за своїми законами, незважаючи на наші внутрішні труднощі та суперечності. Жорстка конкуренція з імпортними західноєвропейськими товарами, досить дорогими і відмінної якості, велика кількість порівняно дешевих китайських, в'єтнамських та інших південно-східних товарів зобов'язує вітчизняних виробників одягу переглянути комплекс наданих послуг, асортимент використаних матеріалів, характер технологій, обладнання з метою покращення якості та розширення асортименту товарів.

Мода – це прояв постійної спрямованості людини до новизни у всіх областях життя. З появою кожної нової моди старий одяг губив свою естетичну цінність. Мода постає у вигляді нової екзотики, втіленої у безліч стилів, в яких минуле постає удосконаленим за допомогою нових технологій. На першому плані якісні традиційні тканини, які комбінуються з новими

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*